

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

OLINE MARIE BRANDSTRUP

ET LIVSBILLEDE FRA GAMLE DAGE

AF

KRISTIAN LOHMANN

PARTI FRA AASUM KIRKEGAARD

»Udrundne er de gamle Dage
som Floder i det store Hav,
og hvor sig hviler nu den svage,
der fandt den stærke og sin Grav;
men lovet være Himlens Gud,
de ædles Æt dør aldrig ud!«

ODENSE

FYENS STIFTSBOGTRYKKERI (DREYER)

1918

»Det er den psykologiske Sandhed i Forsøgene med de samstemte Tonegaster, at den Stemning, som kan ligge i Ordene, kun opfattes af Mennesker, hvis Strænge er stemte i samme Grundakkord.«

- Mindet vel lader som ingen Ting,
 — Skoven staar dejlig og grøn --
 er dog et lønligt Kildespring.
 — Den Sommer og den Eng saa godt kunne sammen!
- Grundtvig: Valdemarstiden. 28. Maj 1842.

En Sommerdag i Aaret 1912 havde vi Besøg af en os ukendt Kvinde, som ønskede at se Jomfru Brandstrups Grav paa Aasum Kirkegaard.

Desværre maatte vi til liden Ære for os selv oplyse, at Graven efter 40 Aars Forløb var jævnet og Jorden taget i Brug paany; men vi tog dog op paa Kirkegaarden og viste den fremmede Stedet, hvor „Jomfruen“, som hun almindelig kaldtes, blev begravet. Stedet er under det store Kastanjetræ ved den sydlige Side af Højen lige Vest for Kirken.

Imidlertid virkede dette uventede Besøg saaledes paa mig, at en hel Mængde halvt glemte Barndoms- og Ungdomsminder tittede frem baade hist og her og samlede sig om „Jomfruen“s Person. Jeg mindedes hendes høje, fine Skikkelse med det blege, lidt sørgmodige Ansigt og hendes Stemmes lyse, muntre Klang med det jyske Tonefald. Jeg mindedes, hvordan hun paa sin stilfærdige Maade færdedes om i Hjemmene her paa Stedet, vel modtaget alle Vegne og fulgt af Befolkningens Højagtelse og Sympati. I Børnens og de unges Øjne, og maaske i de ældres med, laa der altid et lønligt Skær af det ubekendte over hendes Person, som virkede ærefrygtindgydende og dragende: Hvem var dog denne dannede, ensomme Kvinde, som saaledes havde slaaget sig ned midt i Landsbyen?

Denne Oplevelse i 1912 har i de følgende Aar med deres store verdenshistoriske Begivenheder holdt sig uanfægtet hos mig. Jeg har endnu den samme Følelse af at staa ved en af de mange uendelig smaa Bække og Strømme, hvorigennem Livet gaar, ved en af de Kilder, hvoraf Nutiden er rundet. Og da jeg skønner, at andre ved Jomfru Brandstrups Minde har det noget lignende, idet jeg netop for nylig udefra har mødt det Spørgsmaal: „Hvem

var „Jomfruen“, hvor var hun kommen fra og hvordan var hun kommen til at bo i Aasum?“ saa har jeg søgt at gøre mig Rede for Sagen og tilegner nu herved i en larmende og opløsende Tid unge danske Kvinder Resultatet.

I.

Oline Marie Brandstrup var født i Frederikshavn 1821. Hun var yngste Barn af Købmand og Landbruger Mathias Brandstrup, født i Vendsyssel den 29. Maj 1782 og Hustru Anne Marie Berg, født paa Gaarden Berg i Gudbrandsdalen den 26. April 1781 som den ældste af 12 Søskende.

Olines Fødegaard, som den Gang med sine Jorder laa i en Udkant af Byen, kom efterhaanden, som denne voksede, længere ind i samme; i 1906 laa den gamle Bygning helt inde paa Torvet.

Der er Grund til at tro, at Hjemmet i Frederikshavn var præget af Retsind og Guds frygt. I en lille Optegnelse af Mathias Brandstrups Fader, som er bevaret i Slægten, staar: „Anno 1782, den 29. Maj, er vor lille Søn Mathias født til denne syndige Verden; han blev døbt af Hr. Janssen den 1. Juni i Fladstrands Kirke.“ Saa nævnes Fadderne og Optegnelsen slutter: „Gud lad ham opvokse dig til Ære og sig selv til evig Velfærd“.

Mathias Brandstrup døde 1832, da Oline var 11 Aar. Efter hans Død styrede Moderen myndigt og dygtigt Avlsbruget, og havde i Følge en gammel Tradition i Slægten til Tider syge og tilskadekomne Sømænd i Pleje i sit Hjem.

Oline kom efter sin Konfirmation tidlig ud at tjene hos Konsul Kalls i Frederikshavn, hvor de snart lærte at sætte Pris paa hende for hendes Flid og Orden. Hendes Moder døde 1843, og fra den Tid styrede hun Husholdningen i Hjemmet for sin Broder Lars Kristian Brandstrup, som imidlertid giftede sig i 1846.

Oline har da set sig om efter andet Arbejde, og da hendes Søster Sofie paa denne Tid boede i Assens og var gift med en Kaptein Storm, var det naturligt, at hun søgte til Assens, hvor hun fik en Husholderskeplads i Søsterens Nærhed.

En stor Sorg er gaaet over Oline Brandstrup i de unge Aar. En ung Sømmand, hun holdt af, blev borte paa Søen. Hun talte aldrig selv herom, og det er først efter hendes Død, at hendes nærmeste er kommen til nogenlunde Klarhed over dette Forhold. Men da det er Nøglen til Forstaaelse af hele hendes senere Liv, og da

det utvivlsomt var herigennem, Oline Brandstrup blev den betydelige Kvinde, hun blev, kan det ikke forbigaaes her.

Saa vidt man kan skønne, har det været omtrent ved den Tid, Oline kom til Fyen, at hun blev ramt af den store Hjærtesorg, som nær havde knækket hende, men ved Guds naadige Hjælp kom til at uddybe hendes Sjæl og sætte Adelsmærket paa hendes Personlighed.

Der opbevares i Slægten en gammel Kingo-Salmebog, som har tilhørt Olines Mormoder Anne Marie Tarelsdatter i Gudbrandsdalen. I denne Bog har man fundet et Par Blade med Optegnelser af Oline Brandstrup, daterede Assens, den 5. September 1847 og den 2. April 1848.

Paa det første af disse Blade er Optegnelsen meget mørk. Den vidner om, hvordan hun i sin Sorg og Ensomhed har søgt hen til Gud Fader i Himlen om Trøst og Hjælp, med ydmyg Bøn om hans Naade og Vejledning, ja, ogsaa med en inderlig Bøn om, at han snart vil tage hende hjem til sig, nu da han har taget dem bort, der var hende kærest.

Paa det andet Blad er det, som hun er stærkere og Tonen frejdigere. Bønnen er fremdeles, om Gud i sin Naade vil give hende Hjælp og Styrke til at følge hans Veje og om, at hun ved hans Bistand maa udrette noget godt. Nu vil hun gaa sin stille Gang gennem Livet og i Troskab tjene Gud og Mennesker.

I Oktober 1850 flyttede hendes Søster og Svoger til Kerteminde, medens Oline endnu en kort Tid blev i Assens. Snart flyttede hun dog ogsaa til Kerteminde og havde nu hos Kaptajn Storms sit Hjem i nogle Aar med forskellige Afbrydelser.

I Kerteminde havde hun sine Venner i den Kreds, der samledes om Søndagen i Kirken. Provst Viktor Bloch var da Præst og „den elskelige Lærer“ Andreas Ewald Mejnert Kateket. En særlig kær Veninde fandt Oline Brandstrup i Fru Maren Kauslund, en varmhjærtet og aandfuld kristen Kvinde, som var gift med Købmand Jens Kauslund; de var begge fra de unge Aar indtil det sidste Famlien Storms trofaste Venner.

Oline Brandstrup var i den første Tid i Kerteminde meget alvorlig. Børnene i det Stormske Hus fandt nærmest, at hun var stræng; de var saa vant til at indhøste Ros som dygtige Børn i Skolen, og deres gamle Bedstemoder var inde paa, at de var nogle mageløse Børn og lagde ikke Skjul derpaa for Børnene selv eller

for andre. Det virkede derfor næsten lidt haardt, naar „Tante Line“ fortalte dem noget andet og mente, at de kunde ganske anderledes bruge Tiden og hjælpe deres Moder noget mere, end de gjorde. Først langt senere i Livet kom de til at sande „Tante Line“'s Ord.

Imidlertid gik det saa lykkeligt, at Oline Brandstrup med Aarene blev som yngre og gladere og mildere. Det er troligt, at de varme Strømninger, som i den Tid gik igennem det danske Aandsliv og ikke mindst i Kerteminde var kendelige i Hjemmene, i Skolen og i Kirken, er kommen hende væsentlig til Hjælp. Sikkert er det i hvert Fald, at hendes virksomme og trofaste Kærlighed til Mennesker var i en forunderlig Fremvækst lige til hendes Død. Rigest lyste denne hendes Kærlighed og Trofasthed, da en af hendes unge Slægtninge nogle faa Dage før hendes Død besøgte hende paa Sygelejet i Aasum.

Fra Kerteminde søgte og fandt Oline nu Plads forskellige Steder i Egnen. Under „Naadensaaret“ passede hun saaledes Huset for Pastor M. Wad, som fra 13. Marts 1850 til 5. September 1860 var Sognepræst i Seden—Aasum.

Senere blev hun Husholderske paa Radstrupgaard i Marslev Sogn hos Grdr. Jens Hansen, som meget paaskønnede hendes Orden og Økonomi i Husholdningen og altid viste et betænksomt Hensyn til hendes Fødsel og Opdragelse, hvilket gjorde hende saa godt. Midt i Halvtredserne tjente hun paa Aasumgaard i Aasum By hos Jens Hansens Slægtning, Grdr. Peder Kristian Hansen. Her havde hun den Glæde, at hendes Broder, Lars Kristian Brandstrup fra Frederikshavn, besøgte hende sammen med Kaptajn Storms Familie fra Kerteminde; det var den 29. Februar 1856.

Herfra blev Oline Husjomfru hos den gamle Majorinde paa Toruplund i Aasum Sogn og hendes Søn Ritmester Bardenfleth. Den gamle Majorinde har øjensynlig følt sig behagelig tiltalt af Oline Brandstrups fine og dannede Væsen, ti hun sagde til hende: „Hvorfor kalder De mig „Deres Naade“, det er her aldrig nogen anden, der gør?“ Hvorpaa Oline svarede: „Det gør jeg, fordi jeg véd, at det er en Høflighed, De i Følge Deres Stand og Stilling har sømmeligt Krav paa.“

Fra Toruplund kom Oline Brandstrup endelig i Begyndelsen af Treserne til Aasum By, som hun alt forud havde funden hjemlig og kær. Her kom hun til at sætte Foden under eget Bord og

føle sig rigtig godt hjemme og her levede hun Resten af sine Dage. Den egentlige Husgerning i større Hjem var begyndt at blive hende for svær. I Aasum blev hun nu „Jomfruen“, som holdt Syskole for Smaa pigerne og ellers arbejdede med sine flittige og dygtige Hænder.

II.

Paa den Tid, da Oline Brandstrup tog Bopæl i Aasum, gaves der endnu ikke i vor Folkeskole Undervisning i Haandgerning. „Jomfruen“ saa, at her var en Trang til Stede og indrettede sig straks en privat Haandgerningsskole, som vandt stor Tilslutning ikke blot fra Aasum By, men fra Seden og Bullerup, ja endog fra Allerup, som dog ligger et godt Stykke Vej borte.

Til at begynde med havde „Jomfruen“ sin Skole i lejede Lokaler i Peder Murers Hus, Matr. Nr. 18 b, længst mod Øst i Aasum By ved Vejen efter Gels Kro, hvor hun ogsaa selv boede. Jeg husker endnu saa tydelig den store Flok af nette Skolepiger, som i Frikvartererne legede uden for Peder Murers Hus, naar vi om Foraaret red til og fra Arbejdet i Marken. Det saa saa frydefuldt ud, mens Solen steg og Lærken sang.

Imidlertid længtes „Jomfruen“ stadig efter at faa sit eget Hus. Denne tilsyneladende saa sarte Kvinde af jydsk og norsk Rod ejede virkelig den nordiske og angelsaksiske Races stærke Sans for dette at eje sit eget Hus. Hun tragtede dog heller ikke her efter de høje Ting, men søgte hellere de lave. „Kunde jeg“, sagde hun ofte skæmtende, „blot faa mig et Hus saa stort som Salen i Gmd. Peder Nielsens ny Stuehus, hvor vilde jeg dog være glad“. Og hendes Ønske gik virkelig i Opfyldelse.

Da den gamle Byvægter i Aasum, Jens Rasmussen, som i 1813 havde været med ved Sehested og under den tapre franske General Lallemand udmærket sig med den lille Flok fynske Dragoner, var død og hans ældgamle Hus med det høje Risgærde paa begge Sider af Porten ind til den lille Gaardsplads nogle Aar efter blev ledigt, købte „Jomfruen“ Huset og lod det nedbryde; hvorefter hun i 1866 ved Grdr. Morten Hansens Hjælp byggede sig et nyt Hus paa Stedet. Den 9. Maj 1866 blev Huset af Grdr. Niels Peder Walther og Murermester Hans Hansen i Aasum brandforsikret for 400 Rdl. Det var altsaa, som man skønner, kun et meget lille Hus; det var Bindingsværk med Straatag, saa beskedent og takkeligt som „Jomfruen“ selv.

Men til Minde om den gode Kvinde, som lod Huset bygge, og hendes rørende Kærlighed til Stedet kalder man nu Huset „Jomfruenseje“; det er Matr. Nr. 40 og ligger nydeligt Sydvest for det største Lystanlæg i Aasum By. Til Huset hørte en god gammel Have, som gav lidt Indtægt ved Salg af Træfrugt og Køkkenurter. Oline Brandstrup var ikke for ingen Ting Datter af den gæve norske Kvinde Anne Marie Berg, der som Enke „myndigt og dygtigt“ ledede Avlingen i Frederikshavn: hun passede selv sin Have til Fuldkommenhed. Blandt andet dyrkede hun Kommen mellem Frugtræerne og Asparges paa de mere solaabne Steder; den sidste Plantes Dyrkning var den Gang ikke almindelig i Landsbyhaver. Paa sin lille brunmalede Trækvogn kørte „Jomfruen“ selv Havens Produkter til Torvet i Odense.

I „Jomfruenseje“ fortsatte Oline Brandstrup nu sin Privatskole i 7 gode Aar til megen Velsignelse for Egnens Befolkning. Ejendommelig for denne lille Skole var den sjældne Maade, hvorpaa Børnene holdt Lærerindens Ord i Ære. Hun maatte ganske vist endnu nærmest forekomme Børnene stræng ligesom i sin Tid i Kerteminde; men de saa op til hende med den største Tillid og Ærefrygt og bevarede hvert hendes Ord i deres Hjærte. Hun forlangte omhyggeligt og propert Arbejde, og det nyttede ikke, at Mødrene sendte Bud med Børnene, at det gjorde ikke saa nøje; hvilket der som bekendt altid er nogle, der er uforstandige nok til. Kom et Barn for Skade at brække en Synaal, maatte det uvægerlig bringe begge Stykker af Naalen. Hun advarede indtrængende Børnene imod at gaa med Knappenaale paa sig og for til Eksempel at indprente dem det farlige heri, fortalte hun om en ellers god Pige, som en Gang ved at lægge Dej tabte en Knappenaal i Dejtruget, om den stakkels Piges Angst, da hun laa vaagen om Natten og bad til Gud, at ingen Mennesker skulde komme til Skade ved Naalen, og om hendes jublende Glæde og Taknemlighed, da hun om Morgen derefter ved at skære Brød fandt Naalen i det første Stykke.

Alle „Jomfruen“s Elever, der nu, forsaavidt de lever, er langt oppe i Aarene, vil give hende det Vidnesbyrd i hendes Grav, at hun var en sjælden dygtig og god Lærerinde, fra hvem der udgik en god og kærlig Aand. Ved sin gennemdannede, etiske Personlighed saa vel som ved sin rige Livserfaring fik hun en Indflydelse paa de unge Bønderpiger, som rakte langt ud over Haandgernings-

undervisningen, føles velgørende den Dag i Dag og gaar fra Moder til Datter.

Men ogsaa paa den voksne Befolkning fik Oline Brandstrup ganske stille en betydelig Indflydelse. Hun færdedes flittigt om i Hjemmene her paa Stedet, og efter hvert hendes Besøg var det, som havde hun bragt noget fint og godt, noget søndagsligt med sig til Huse. Hun var et mærkeligt fint Menneske, som altid følte Trang til i Gerning at paaskønne enhver nok saa lille Opmærksomhed, som vistest imod hende og tage Del i Hjemmenes smaa Høj-tider.

Her levede den Gang en ældre Bondesøn, som hed Peder Kristian Nielsen. Han opholdt sig paa den Tid, „Jomfruen“ flyttede ind i Peder Murers Hus, i Fædrenehjemmet i Grdr. Anders Nielsens Gaard ved Vadestedet over Bækken i den sydlige Del af Byen. Han var meget haandsnild til alt Slags Træarbejde og holdt meget af at staa paa Huggehus, hvilket forøvrigt, mærkelig nok, var Tilfældet med næsten hele den Slægt, som den Gang levede i Aasum. Han havde nu lavet forskellige Nyttegenstande og foræret Jomfru Brandstrup til hendes Køkkenindretning. Saa en Dag, Folkene i Anders Nielsens Gaard sad ved Middagsbordet, traadte „Jomfruen“ ind i Stuen. Hun vilde sige Peder Kristian Nielsen Tak for de smukke og nyttige Ting, han havde foræret hende: „Jeg haaber ikke“, sagde hun underlig beskedent og stilfærdigt, „at Pér vil forsmaa denne lille Gave“; hvorpaa hun overrakte ham en nydelig Tobakspung, hun selv havde syet.

Men denne Eftermiddag gik Folkene mere friske og glade til deres Arbejde end sædvanligt.

Dette lille Oprin, saa ganske blottet for højtidelige Former, skete i Begyndelsen af Treserne, og de er nu alle paa een nær døde, som deltog deri; men mellem Folkene ved Bordet sad hin Dag Gaardens Tjenestedreng Peder Kristian Pedersen, der nu er en gammel Snedkermester i Aasum, hos ham har Indtrykket fra hin Dag i Anders Nielsens Gaard for over 50 Aar siden holdt sig saa frisk, som skete det i Gaar, og ved ham har det forplantet sig til den yngre Slægt.

Personlig gemmer jeg til Erindring om „Jomfruen“ et Par Mansketknapper, hun forærede mig til min Konfirmation 8. April 1866.

Skønt Oline Brandstrup havde set ikke saa lidt mere af Livet

end de fleste, laa det ikke til hende at give sig hen til ørkesløse Betragtninger over Livet og dets underlige Veje; hun var en mærkelig aktiv Natur. Ikke heller talte hun meget om det, som levede dybest i hende; hun gav sig aldrig af med at løbe Folk paa Ærmet med gudelig Snak, men der var absolut ingen, der tog fejl af, hvor de havde hende.

Men naturligvis glædede det den ensomme Kvinde at tale med Mennesker. Navnlig glædede det hende at komme i Hjem, hvor der var yngre Folk, som havde lidt Læsning og boglig Dannelse. Jeg véd, hun har udtalt, at det altid glædede hende at tale med Grdr. Rasmus Nielsen i Aasum paa Grund af hans store Interesse for og Indsigt i Naturlivet. Sammen med Grdr. Hans Kristian Rasmussen i Aasum holdt hun „Budstikken“ i en Række Aar; det var i gamle Bojsens Velmagts Dage og i Budstikkens gode Tid; der var rigt Stof til alvorlig Samtale. Ja, hvor ofte har vi yngre ikke i Mørkningen lyttet til saadanne Samtaler, der fik Betydning for hele vort senere Liv. Endnu efter 50 Aars Forløb husker jeg „Jomfruen“, naar hun i mit Fædrenehjem sad paa Tørvekassen for Enden af det lange Køkkenbord og muntert sagde til Mor: „Nu skal jeg hjem, Maren Kirstine, og have mine Træskostøvler paa, og saa skal jeg ned til de flinke Væverfolk“; det var de senere Forstanderfolk i Raagelund Børnehjem, Hans Hansen og Ane Kirstine Hansen, som den Gang boede et lille Stykke inde i Marslev Sogn og hørte til Oline Brandstrups nærmeste Venner.

Imidlertid indskrænkede hun ikke sine Besøg til Aasum By alene, men søgte idelig ud til ligesindede Venner i Egnen. Navnlig kom hun meget til Lærer Maylands i Seden og til Grdr. Johannes Nielsens i Bullerup, som var hendes ældste Venner her paa Egnen. Jeg véd, at hun satte Pris paa Pastor Wad i Seden og hans Familie og paa Pastor Strøm i Marslev. Om Søndagen tog hun gerne med Lærer Mayland og Søster ud i Hospitalskirken i Odense, hvor Ludvig Helveg den Gang prædikede. Undertiden, naar Vejret var godt og Føret taaleligt, gik hun den lange Vej til Sønder-Næraa for at komme i Kirke hos Pastor Kofoed. Hvis der i det hele taget senere har været et lille rislende Løb mellem Sønder-Næraa og Aasum, saa er det Jomfru Brandstrup, der i væsentlig Grad har bidraget til at aabne for det.

III.

Oline Brandstrups Helbred havde faaet et lille Knæk, mens hun var Husholderske for Pastor Wad i Seden. En haardnakket Koldfeber herskede den Gang i Seden og var f. Eks. en meget medvirkende Grund til, at Pastor Wad, netop som han havde begyndt at vinde hjærtelig Paaskønnelse og at leve sig sammen med Folk i begge Sogne, maatte søge bort fra „sit fyenske Decennium“, der senere stod for ham „med Idyllens hele Ynde“. Jeg husker godt, at man den Gang mente, Sygdommen hidrørte fra Inddæmningen af Bogø Strand paa den anden Side Kanalen i Lumby Sogn. Imidlertid kom Oline Brandstrup temmelig godt over sit, da hun kom bort fra Stedet; og hendes Helbred var upaaklageligt, mens hun boede i Aasum, til hun hen paa Aaret 1873 blev angrebet af den ondartede Sygdom, som endte hendes Dage.

Medens „Jomfruen“ i Sommeren 1873 laa syg i sit lille Hus, had hun saa mindelig en ung Hustru i et af de Hjem, hvori hun til Stadighed havde haft sin Gang, om hun maatte se den lille Pige, de havde faaet sig om Efteraaret før. Og Moderen, der var en meget tænkende Kvinde med en medfødt Trang til at se bag ved Tingene, imødekom den syges Ønske og gik op med den lille Pige. Og da „Jomfruen“ saa dem, tog hun Barnet paa sine Arme og sagde med glædestraalende Øjne og med en Stemme, hvori al Kvindehjørnets indestængte Længsel slog ud i lys Lue: „Det er dog et dejligt Barn!“

Det er bleven sagt om den dalevende Befolkning i Aasum, at den ikke rigtig paaskønnede Oline Brandstrup, mens den havde hende hos sig. Selv sagde hun, at alle i Aasum viste en stor menneskelig Godhed og Hjælpsomhed imod hende, og, at hun følte sig inderlig taknemlig derfor. Dette faar være os nok. At paaskønne hinanden er jo et overmaade relativt Begreb, som meget afhænger af, hvordan vi kommer i Forhold til hinanden. Personlig mener jeg, at kom vi kun i det rette Forhold til hinanden, vilde vi paaskønne hinanden langt mere, end Tilfældet er. Jomfru Brandstrup var en fri og lys Aand og intet Klikemenneske; hun kunde jo umulig komme i nærmere Forhold til alle; men de, der var saa lykkelige at lære hende nærmere at kende, skulde nok komme til at paaskønne hende.

Oline Brandstrup havde gode Naboer, som forstod hende og var kærlige og hjælpsomme imod hende og flittige til at se til

hende, mens hun var syg. Kunde de ikke altid være hos hende eller altid tænke paa hende, saa faar det være vor Trøst, at der var én, som altid tænkte paa hende og altid var hos hende paa én saadan Maade, at hun følte sig forvisset derom og var rolig, og det var ham, om hvem Aftenklokkerne daglig bragte Bud ud over Dalen til hendes lille Hus:

»Han ser til sine Børn da vist,
han ser til høje og ringe,
selv til den lille Fugl paa Kvist
med Hovedet under sin Vinge.
Til dem, som sove, ser han hen,
han vugger Fuglenes Grene;
og den, som har slet ingen Ven,
han lader ej sidde ene.«

Der tjente paa denne Tid i Nabogaarden hos Grdr. Hans Andersen en ældre, god Pige, som hed Johanne Marie Hansen, men sædvanlig kaldtes „Gamle Hanne“; det var hende, som senere, utvivlsomt ved Oline Brandstrups Paavirkning, kom hen at tjene hos Pastor Koføeds i Sønder-Næraa og blev som et Medlem af Familien. Naar jeg hører, hvordan „Gamle Hanne“ i Sommeren 1873, mens „Jomfruen“ laa syg til Døden alene i sit lille Hus, med sine Husbondsfolks Vidende og Vilje mange Gange om Dagen løb ned gennem Haven og over den lille Stente i Hegnet ved „Jomfruen“s Hus for at sidde lidt hos hende og tale med hende, maa jeg fuld af Forundring tænke paa Gamle Kingos Ord: „Send et Guds Barn, som ta'r mig an“.

Jomfru Brandstrup døde den 19. Juli 1873 af Mavekræft; hun blev 52 Aar gammel. Hendes Nabokone, Muremester Hans Hansens Hustru, Frederikke Hansen, stod hos hende i Dødsøjeblikket og har derom udtalt: „Endnu den sidste Morgen sagde Oline Troens Ord frem, naaede ogsaa at sige klart: „og det evige Liv“. Saa sov hun stille hen“. Hun begravedes under megen Deltagelse den 24. Juli næst derpaa.

*

*

*

Oline Marie Brandstrup var en from og stærk Kvinde, et udpræget Pligtmenneske af den Paludan-Müllerske Kvindetype, der forener høje Idealer med en stor Virkelighedssans og et skarpt Øje for Betydningen af Livets smaa Ting. Hun var tydelig i Slægt med

Adam Homos Moder, med Alma Stjerne og Marie Fergusson*). Fremfor alt var hun en troende Kvinde, der stred sit ensomme Liv igennem ved Vorherres Haand.

Det blev hendes Lykke, at hun kom til at tjene Gud og Mennesker; men det var jo ogsaa derom, hun den 2. April 1848 nede i Assens i sin store Sjælekvide havde bedet Gud.

Det kommer mig for, at vi har god Grund til at mindes Oline Brandstrup og være taknemlige for, at hun har levet iblandt os.

Hendes Grav er vel jævnet med Jorden, men hendes Minde lever lønligt iblandt os og kan ikke dø med den Slægt, som har kendt hende. De Ord, hun har talt til sine smaa Skolepiger og de Indtryk, hun har øvet paa Befolkningen ved sin stille Færd iblandt os, kan ikke forsvinde, men lever som en Del af Slægtens fortsatte aandelige Liv.

Paa hende selv passer, synes jeg, saa sandt, hvad Grundtvig den 25. Februar 1825 skrev ved Pastor Rasmus Fengers Grav:

Ja, Ordet, som skal evig blive,
fordi af Jord det ej oprandt,
det holdt med Kraft din Sjæl i Live,
saa Døden ej den overvandt;
til dig kom det fra oven ned,
som blomstrer i al Evighed.

*

*

*

Der er nu forløbet 45 Aar siden hendes Død, og vi er kun faa tilbage, som har kendt hende. Saa lad da i Guds Navn dette lille Mindeord træde i Stedet for den Mindesten, vi aldrig naaede at faa sat paa hendes Grav.

*) Se Johannes Paludan Müllers Bog: Marie Fergusson, København 1908.